

فهرست مطالب

۱۳	سیاس‌گذاری
۱۵	پیشگفتار مؤلفین

فصل اول - کلیات (۵۶ - ۱۷)

۱۹	۱-۱. مقدمه
۲۱	۲-۱. بیان مسئله
۲۷	۳-۱. اهداف
۲۷	۱-۳-۱. هدف کلی
۲۷	۲-۳-۱. اهداف فرعی
۲۹	۴-۱. اهمیت و ضرورت پرداختن به مسئله مهاجرت
۳۱	۱-۴-۱. مبانی نظری
۳۲	۲-۴-۱. مبانی عملی
۳۲	۵-۱. تعاریف و مفاهیم
۳۴	۱-۵-۱. مهاجرت‌های بین‌المللی و داخلی
۳۵	۲-۵-۱. انواع مهاجرت بین‌المللی
۳۵	۳-۵-۱. برخی تعاریف
۳۷	۶-۱. گونه‌های مهاجرت
۳۷	۱-۶-۱. مهاجرت خارجی
۳۷	۲-۶-۱. پناهندگی
۳۷	۳-۶-۱. مهاجرت داخلی
۳۸	۷-۱. علل مهاجرت
۳۸	۸-۱. موانع مهاجرت
۳۹	۹-۱. مزایای مهاجرت
۳۹	۱۰-۱. قوانین مهاجرت
۴۰	۱۱-۱. آثار مهاجرت

۴۱	۱۲-۱. روش‌های قانونی مهاجرت
۴۲	۱۳-۱. مهاجر و مهاجرت در روش‌های قانونی مهاجرت
۴۳	۱۴-۱. روش مهاجرت تحصیلی و ثبت شرکت
۴۳	۱۵-۱. روش قانونی مهاجرت از طریق کار
۴۴	۱۶-۱. مهاجرت از طریق سرمایه‌گذاری
۴۴	۱۷-۱. مهاجرت از طریق نظام‌های تابعیتی
۴۵	۱۷-۱-۱. مهاجرت از طریق ازدواج
۴۵	۱۸-۱. مستندات قانونی اعزام نیروی کار به خارج از کشور
۵۳	۱۹-۱. نقش دولت در برنامه اعزام نیروی کار به خارج از کشور
۵۵	۲۰-۱. برنامه ریزی برای حضور در بازار کار جهانی

فصل دوم - مبانی نظری و پیشینه (۱۶۲ - ۵۷)

۵۹	۱-۲. مقدمه
۵۹	۲-۲. نظریه‌های مهاجرت
۵۹	۲-۲-۱. قوانین راونشتاین در مهاجرت
۶۰	۲-۲-۲. نظریه‌ی مهاجرت اورت لی
۶۰	۲-۲-۳. نظریه‌ی کارکرد باوری
۶۱	۲-۲-۴. نظریه‌ی وابستگی
۶۱	۲-۲-۵. مدل مهاجرت تودارو
۶۲	۲-۲-۶. نظریه‌ی آرتور لوئیس
۶۲	۲-۲-۷. نظریه NELM
۶۴	۲-۳. دیدگاه‌های مرسوم در مورد مهاجرت
۶۴	۲-۳-۱. دیدگاه اقتصادی
۶۵	۲-۳-۲. دیدگاه اجتماعی
۶۶	۲-۳-۳. دیدگاه سیاسی
۶۷	۲-۳-۴. دیدگاه سیستمی
۶۸	۲-۴. عوامل مطرح در مهاجرت به عنوان تهدید
۶۹	۲-۵. فرصت‌های پدیده مهاجرت
۷۱	۲-۶. تهدیدهای پدیده مهاجرت
۷۲	۲-۷. مواضع کشورها در ارتباط با پدیده مهاجرت

- ۷۲ ۸-۲. برخی از پیامدهای عمومی مهاجرت
- ۷۲ ۸-۲. ۱. افزایش یا کاهش جمعیت
- ۷۳ ۸-۲. ۲. تغییر ترکیب جمعیت
- ۷۳ ۸-۲. ۳. تسریع رشد جمعیت شهری و کاهش رشد جمعیت روستایی
- ۷۴ ۸-۲. ۴. پیامدهای اجتماعی و فرهنگی
- ۷۵ ۹-۲. مهاجرت نیروی کار ایرانی
- ۷۶ ۹-۲. ۱. اعزام نیروی کار به خارج از کشور، نیاز یا ضرورت
- ۷۷ ۹-۲. ۲. مهاجرت نیروی کار ایرانی و سوابق گذشته آن
- ۷۸ ۱۰-۲. ۱. پیشینه مطالعات در داخل کشور
- ۹۴ ۱۱-۲. ۱. پیشینه مطالعات در خارج از کشور
- ۹۵ ۱۲-۲. ۱. تحلیل پژوهش‌های انجام‌شده در زمینه مهاجرت نیروی کار
- ۱۰۵ ۱۳-۲. ۱. گرایش‌های جدید در مطالعات مهاجرت
- ۱۰۵ ۱۴-۲. ۱. مدیریت مهاجرت
- ۱۰۷ ۱۵-۲. ۱. ایران و مدیریت مهاجرت
- ۱۰۷ ۱۵-۲. ۱. حرکت از نگرش سیاسی به سوی نگرش اقتصادی
- ۱۰۸ ۱۵-۲. ۲. فقدان نگاه متوازن در مهاجر فرستی، مهاجرپذیری و گذر مهاجری ایران
- ۱۰۸ ۱۵-۲. ۳. عدم توجه به مدیریت جامع مهاجرت
- ۱۰۹ ۱۶-۲. ۱. نگاهی به سه برنامه توسعه در زمینه روند اعزام نیروی کار به خارج از کشور
- ۱۰۹ ۱۶-۲. ۱. اعزام نیروی کار در قبل از انقلاب
- ۱۱۰ ۱۶-۲. ۲. برنامه سوم توسعه
- ۱۱۱ ۱۶-۲. ۳. برنامه چهارم توسعه
- ۱۱۱ ۱۶-۲. ۴. برنامه پنجم توسعه
- ۱۱۲ ۱۷-۲. ۱. سه موج مهاجرت‌های بین‌المللی در ایران
- ۱۱۴ ۱۸-۲. ۱. پنج اقدام کلیدی در حمایت از کارگران مهاجر
- ۱۱۵ ۱۹-۲. ۱. آشنایی با سازمان بین‌المللی مهاجرت
- ۱۱۹ ۲۰-۲. ۱. راه‌اندازی آکادمی مطالعات مهاجرت در ایران
- ۱۲۰ ۲۱-۲. ۱. هشدار سازمان بین‌المللی مهاجرت
- ۱۲۰ ۲۲-۲. ۱. سفرهای بی‌بازگشت
- ۱۲۲ ۲۳-۲. ۱. پرتنوع‌ترین کشور جهان: گزارش سازمان جهانی مکنزی از پدیده مهاجرت در سطح جهان
- ۱۲۳ ۲۴-۲. ۱. اهل مهاجرت در جهان امروز از کدام قسمت‌های کره‌ی زمین می‌آیند؟

- ۱۲۴ ۲۵-۲. اهل مهاجرت به کجا می‌روند؟
- ۱۲۶ ۲۶-۲. آینده‌ی مهاجرت چگونه است؟
- ۱۲۷ ۲۷-۲. عوامل مؤثر بر افزایش یا کاهش مهاجرت در کشورهای دنیا
- ۱۲۹ ۲۸-۲. آمارهای جهانی کشورهای دارای بیشترین مهاجرفرستی و جایگاه مناسب ایران در جدول آماری
- ۱۳۳ ۲۹-۲. تعداد مهاجران کمتر از ۴ درصد جمعیت جهان است
- ۱۳۴ ۳۰-۲. ارزان‌ترین کشورهای جهان برای مهاجرت
- ۱۳۷ ۳۸-۲. آسان‌ترین کشورها برای مهاجرت کدامند؟
- ۱۴۱ ۳۱-۲. کدام کشورها دارای بیشترین جمعیت مهاجر هستند؟
- ۱۴۱ ۳۲-۲. پنج مقصد ایرانی‌های مهاجر اینجاست!
- ۱۴۵ ۳۳-۲. بیست شغل که کشورهای مهاجرپذیر به دنبال آنها هستند
- ۱۵۲ ۳۴-۲. بازار کار کدام کشورها برای ایرانی‌ها مناسب‌تر است؟
- ۱۵۲ ۳۵-۲. تأمین اجتماعی در مواجهه با روند فزاینده مهاجرت نیروی کار
- ۱۵۵ ۳۶-۲. راه‌اندازی رصدخانه مهاجرت در دانشگاه صنعتی شریف
- ۱۶۱ ۳۷-۲. جمع‌بندی

فصل سوم - یافته‌ها (۲۳۲ - ۱۶۳)

- ۱۶۵ ۱-۳. مقدمه
- ۱۶۶ ۲-۳. سند بین‌المللی مهاجرت سازمان ملل
- ۱۶۸ ۳-۳. وجوه ارسالی مهاجران
- ۱۷۰ ۱-۳-۳. اثرات وجوه ارسالی
- ۱۷۰ ۲-۳-۳. کانال‌ها و راه‌های ارسال وجوه مهاجران
- ۱۷۰ ۳-۳-۳. ارسال وجوه برای مهاجران فاقد مدرک (شامل مهاجران غیرقانونی)
- ۱۷۰ ۴-۳-۳. جریان وجوه بازگشتی مهاجران در مقایسه با کانال‌های ارزی مشابه در کشورهای با درآمد کم و متوسط
- ۱۷۳ ۵-۳-۳. روند تفاوت نرخ واقعی بهره ایران با کشورهای میزبان
- ۱۷۴ ۶-۳-۳. اقتصاد مهاجرت
- ۱۷۹ ۷-۳-۳. روند میزان وجوه ارسالی مهاجران
- ۱۸۰ ۸-۳-۳. هزینه‌های ارسال وجوه
- ۱۸۲ ۹-۳-۳. وجوه ارسالی مهاجران به ایران و ارسال وجوه از ایران
- ۱۸۴ ۱۰-۳-۳. جمع‌بندی

- ۳-۴. استانداردهای بین‌المللی کار در خصوص مهاجرت و نیروی کار مهاجر ۱۸۵
- ۳-۴-۱. اسناد بین‌المللی کار و چگونگی تصویب آنها ۱۸۵
- ۳-۴-۲. ضمانت اجرای ILO نسبت به مقاله‌نامه‌هایی که کشورها به آن پیوسته‌اند ۱۸۷
- ۳-۴-۳. لازم‌الاجرا شدن مقاله‌نامه‌ها ۱۸۹
- ۳-۴-۴. انصراف از مقاله‌نامه‌های الحاقی ۱۸۹
- ۳-۴-۵. جایگاه سیاست در فعالیت‌های سازمان بین‌المللی کار ۱۹۰
- ۳-۴-۶. لازم‌الاجرا شدن مقاله‌نامه‌ها در ایران ۱۹۰
- ۳-۴-۶. مقاله‌نامه‌های بنیادین و ضمانت اجرای آن ۱۹۱
- ۳-۴-۷. مقاله‌نامه‌ها و توصیه‌نامه‌ها در خصوص کاربایی‌ها و نیروی کار مهاجر ۱۹۴
- ۳-۴-۸. دریافت حق‌الزحمه‌ها (FEES) ۱۹۶
- ۳-۴-۹. رازداری و به اشتراک‌گذاردن اطلاعات شخصی مشتریان و کارجویان ۱۹۸
- ۳-۴-۱۰. نقش کمیته اجرای استانداردهای بین‌المللی کار ۲۰۰
- ۳-۴-۱۱. نقش دفاتر کاربایی خصوصی ۲۰۱
- ۳-۴-۱۲. حقوق مهاجران براساس استانداردها ۲۰۲
- ۳-۴-۱۳. نگاهی به مقاله‌نامه‌های بین‌المللی در مورد مهاجرت ۲۰۴
- ۳-۴-۱۴. موانع تصویب مقاله‌نامه بین‌المللی حفاظت از حقوق تمام کارگران مهاجر و اعضای خانواده‌های آنان در اروپا EU/EEA ۲۰۶
- ۳-۴-۱۵. آگاهی از مقاله‌نامه ۲۱۳
- ۳-۴-۱۶. موانع ویژه تصویب مقاله‌نامه ۲۱۴
- ۳-۴-۱۷. مقاله‌نامه و قوانین اتحادیه اروپا ۲۱۶
- ۳-۴-۱۸. نتیجه‌گیری و توصیه‌ها ۲۱۶
- ۳-۴-۱۹. توصیه‌های ویژه ۲۱۷
- ۳-۵. کشورهای مهاجرفرست ۲۱۷
- ۳-۵-۱. چهار درصد جمعیت جهان را مهاجران تشکیل می‌دهند ۲۱۷
- ۳-۵-۲. مهاجرپذیری در کشورهای کوچک بالاتر است ۲۱۸
- ۳-۵-۳. بیش‌ترین مهاجر از کدام کشورها بوده است؟ ۲۱۸
- ۳-۷. رتبه‌بندی کشورها از نظر مهاجرت ۲۲۹

فصل چهارم - نتیجه‌گیری و پیشنهادها (۳۳۶ - ۲۳۳)

- ۴-۱. مقدمه ۲۳۵
- ۴-۲. بررسی وضعیت اعزام نیروی به خارج از کشور ۲۳۶

- ۲۳۶ ۲-۴. مزایا و معایب اعزام نیرو برای کار خارج از کشور
- ۲۳۸ ۳-۴. مدیریت مهاجرت بین الملل و بررسی فرصت‌ها و تهدیدهای پدیده مهاجرت
- ۲۳۹ ۱-۳-۴. مهاجرت؛ فرصت یا تهدید
- ۲۴۰ ۲-۳-۴. استراتژی‌های تبدیل مهاجرت از تهدید به فرصت
- ۲۴۱ ۴-۴. مهاجرت ایمن
- ۲۴۲ ۵-۴. راهکارهای اجرایی برای کاهش مهاجرت و بهره‌گیری از توان و تخصص مهاجران
- ۲۴۷ ۶-۴. موانع و مشکلات
- ۲۴۸ ۷-۴. اهداف دولت از اعزام نیروی کار به خارج از کشور
- ۲۴۹ ۸-۴. مهاجرت غیر ایمن
- ۲۵۰ ۹-۴. دسته‌بندی سیاست‌ها
- ۲۵۰ ۱۰-۴. چالش‌های مهاجرت
- ۲۵۰ ۱۱-۴. اصول مهاجرت ایمن
- ۲۵۱ ۱۲-۴. حوزه‌های توسعه ظرفیت دولت
- ۲۵۲ ۱۳-۴. جمع‌بندی
- ۲۵۵ ۱۴-۴. پیشنهادها
- ۲۵۷ ۱۵-۴. حضور در بازارهای جهانی نیازمند بالا بردن کیفیت نیروی کار ایرانی
- ۲۵۸ ۱۶-۴. دوران تحریم، فرصتی طلایی برای حضور کارایی‌های بین‌المللی ایران در بازارهای کار جهانی
- ۲۵۹ ۱۷-۴. کارایی‌ها باید درجه یک‌های دنیا را برای شراکت انتخاب کنند
- ۲۶۲ ۱۸-۴. صادرات نیروی کار، رمز بقای نیروی کار ایرانی در بازارهای کار جهانی
- ۲۶۳ ۱۹-۴. مهم‌ترین مشکلات پیش روی صادرات نیروی کار
- ۲۶۳ ۲۰-۴. راهکارها
- ۲۶۴ ۲۱-۴. حضور در بازارهای کار بین‌المللی مستلزم شناخت بازارهای کار دنیا
- ۲۶۷ ۲۲-۴. ضرورت توجه به بازار کار جهانی
- ۲۷۳ ۲۳-۴. برنامه‌های عملیاتی برای اعزام نیروی کار به خارج از کشور
- ۲۷۴ ۲۴-۴. برنامه‌های اجرایی پیشنهادی
- ۲۷۵ ۲۵-۴. سودای ایرانیان برای یافتن شغل در کشورهای دیگر
- ۲۷۶ ۲۶-۴. تأسیس دفاتر حمایت و هدایت نیروی کار ایرانی در هفت کشور
- ۲۷۷ ۲۷-۴. حمایت دولت از مراکز کارایی خارجی
- ۲۷۸ ۲۸-۴. انتظارات از وزارت امور خارجه برای تسهیل در اعزام نیروی کار ایرانی به خارج از کشور
- ۲۷۹ ۲۹-۴. طرح توسعه اشتغال در خارج از کشور

۲۸۲	۳۰-۴. برنامه ریزی برای حضور در بازار کار جهانی
۲۹۰	۳۱-۴. ضرورت عملیاتی کردن برنامه ریزی استراتژیک
۲۹۴	۳۲-۴. برنامه های اجرایی در خصوص مهاجرت و اعزام نیروی کار در ایران
۲۹۶	۳۳-۴. برنامه های پیشنهادی آینده برای دفاتر کارایی خارجی
۲۹۷	۳۴-۴. «سند راهبردی اعزام نیروی کار ماهر به خارج از کشور»
۳۰۵	۳۵-۴. پیش نویس قانون پیشنهادی اعزام نیروی کار مازاد ایرانی به خارج از کشور
۳۱۰	۳۶-۴. آئین نامه اجرایی پیشنهادی حمایت از اعزام نیروی کار مازاد ایرانی به خارج از کشور
۳۱۵	۳۷-۴. قانون اشتغال خارج از کشور و مهاجران سال ۲۰۱۳ بنگلادش (قانون شماره VLVIII ۲۰۱۳)
۳۳۷	فهرست منابع و مراجع

فهرست جداول

۲۴	جدول ۱-۱ جایگاه ایران در میان ۵۰ کشور اصلی مهاجر فرست به حوزه OECD براساس تعداد مهاجران ورودی در سال ۲۰۱۴
۹۶	جدول ۱-۲ عامل علمی (امکان ادامه تحصیل - امکانات پژوهشی - جو علمی - فضای دانشگاه ها...)
۹۸	جدول ۲-۲ عامل اقتصادی (شغل - درآمد - تسهیلات و رفاه)
۹۹	جدول ۲-۳ عوامل فرهنگی - اجتماعی - ایدئولوژیک
۱۰۱	جدول ۲-۴ عامل مدیریتی - سیاسی
۱۳۰	جدول ۲-۵ ده کشور اول مطلوب دانشجویان برای تحصیل
۱۷۷	جدول ۳-۱ حجم کریدور انتقال وجوه
۱۷۸	جدول ۳-۲ کاربرد و رضایت از کانال وجوه ارسالی
۱۷۹	جدول ۳-۳ روند میزان وجوه ارسالی به مناطق مختلف جهان

فهرست نمودارها

۶۳	نمودار ۱-۲ نظریه های مهاجرت
۱۲۲	نمودار ۲-۲ جمعیت مهاجران جهان طی سال های مختلف (میلیون نفر)
۱۲۳	نمودار ۲-۳ تعداد جمعیت مهاجران و نرخ رشد آنها براساس سطح توسعه یافتگی کشور مبدأ و مقصد مهاجران (رصدخانه مهاجرت)
۱۲۴	نمودار ۲-۴ ده مبدأ و مقصد اول مهاجران جهان (همان منبع)
۱۳۱	نمودار ۲-۵ مجموع جمعیت مهاجران در جهان در ۳۰ سال اخیر

- نمودار ۲-۶ سی کشور مهاجر فرست دنیا ۱۳۲
- نمودار ۲-۷ سهم مهاجران در کشورهای منتخب ۱۳۳
- نمودار ۲-۸ کشورهای حامی مهاجرت با مهارت بالا ۱۳۴
- نمودار ۳-۱ روند جریان وجوه ارسالی و سایر منابع ارزی قابل مقایسه در کشورهای با درآمد کم و متوسط ۱۷۲
- نمودار ۳-۲ بازیگران اصلی در بازار جهانی اقتصاد مهاجرت و نقش «وجوه ارسالی مهاجران» در اقتصاد کشورها ۱۷۲
- نمودار ۳-۳ جایگاه کشور ایران در بازار بین المللی وجوه ارسالی توسط مهاجران در منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا ۱۷۳
- نمودار ۳-۴ مهم ترین کشورهای دریافت کننده وجوه ارسالی (۲۰۱۴) ۱۷۵
- نمودار ۳-۵ کشورهای که بیشتر به وجوه ارسالی وابسته اند ۱۷۶
- نمودار ۳-۶ کشورهای ارسال کننده بیشترین وجوه ۱۷۷
- نمودار ۳-۷ ده کشور برتر دریافت کننده وجوه ارسالی مهاجران و ۱۰ کشور از نظر سهم وجوه ارسالی در GDP کشورها در سال ۲۰۱۸ ۱۸۰
- نمودار ۳-۸ هزینه ارسال هر ۲۰۰ دلار در مناطق مختلف جهان ۱۸۱
- نمودار ۳-۹ میزان وجوه ارسالی مهاجران به ایران ۱۸۲
- نمودار ۳-۱۰ وجوه ارسالی مهاجران به ایران به تفکیک کشورهای فرستنده (۲۰۱۷) - میلیون دلار ۱۸۳
- نمودار ۳-۱۱ ارسال وجوه مهاجران از ایران به تفکیک کشورهای دریافت کننده ۱۸۴
- نمودار ۳-۱۲ پانزده کشوری که بیشترین مهاجر را داشته اند ۲۱۹
- نمودار ۳-۱۳ سهم مهاجران در کشورهای منتخب ۲۲۰
- نمودار ۴-۱ مدل مدیریت مهاجرت ۲۵۲

فهرست شکل‌ها

- شکل ۲-۱ ده کشور اول مهاجر پذیر از ایران و ده کشور اول مهاجر فرست به ایران ۱۲۱
- شکل ۲-۲ ده روند بزرگ مهاجرت در جهان ۱۲۵
- شکل ۲-۳ عوامل چندگانه مهاجرت ۱۲۸
- شکل ۳-۱ هزینه ارسال و دریافت پول ۱۷۴